ADS ANKER

ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΤΟΥ ΓΕΝΙΚΟΥ ΕΙΣΑΓΓΕΛΕΑ ANTONIO TIZZANO της 27ης Φεβρουαρίου 2003 [1]

1. Με διάταξη της 24ης Ιουλίου 2001, το Arbeitsgericht (Εργατοδικείο) του Bielefeld (Γερμανία) υπέβαλε στο Δικαστήριο, κατ' εφαρμογή του άρθρου 234 ΕΚ, δύο προδικαστικά ερωτήματα ως προς την ερμηνεία της οδηγίας 94/45/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 1994, για τη θέσπιση μιας ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως ή μιας διαδικασίας σε επιχειρήσεις και ομίλους επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας με σκοπό να ενημερώνονται οι εργαζόμενοι και να ζητείται η γνώμη τους [2] (στο εξής: οδηγία). Ειδικότερα, το Arbeitsgericht Bielefeld ερωτά αν η επιχείρηση που είναι εγκατεστημένη σε ένα κράτος μέλος της Κοινότητας και πρέπει να θεωρηθεί ως η κεντρική διεύθυνση ομίλου επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας, υπό την έννοια της οδηγίας, έχει την υποχρέωση να παρέχει πληροφοριακά στοιχεία στις άλλες επιχειρήσεις του ομίλου που είναι εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη, εφόσον στις επιχειρήσεις αυτές έχει υποβληθεί από τα όργανα εσωτερικής εκπροσωπήσεως των εργαζομένων αίτηση παροχής πληροφοριών τις οποίες δεν διαθέτουν οι επιχειρήσεις αυτές· σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως στο ερώτημα αυτό, ζητείται η διασαφήνιση του περιεχομένου της υποχρεώσεως αυτής.

I — Νομικό πλαίσιο

Α — *Οι εφαρμοστέες διατάξεις της οδηγίας*

2. Το άρθρο 1 της οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«1. Σκοπός της παρούσας οδηγίας είναι να βελτιωθεί το δικαίωμα των εργαζομένων για ενημέρωση και για διαβούλευση σε κοινοτικής κλίμακας επιχειρήσεις και ομίλους επιχειρήσεων.

2. Προς τον σκοπό αυτό συνιστάται ευρωπαϊκή επιτροπή επιχειρήσεων ή διαδικασία για την ενημέρωση των εργαζομένων και τη διαβούλευση μ' αυτούς σε όλες τις επιχειρήσεις και σε όλους τους ομίλους επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας, εφόσον υποβληθεί σχετικά αίτημα σύμφωνα με τη διαδικασία που προβλέπεται στο άρθρο 5, παράγραφος

1 — Γλώσσα του πρωτοτύπου: η ιταλική.

2 — ΕΕ L 254, σ. 64. Επειδή βασίζεται στο άρθρο 2, παράγραφος 2, της Συμφωνίας για την κοινωνική πολιτική, η οποία έχει προσαρτηθεί στο Πρωτόκολλο αριθ. 14 της Συνθήκης ΕΚ, η οδηγία αρχικώς δεν ίσχυε για το Ηνωμένο Βασίλειο. Το πεδίο εφαρμογής της επεκτάθηκε στο εν λόγω κράτος μέλος με την οδηγία 97/74/ΕΚ του Συμβουλίου, της 15ης Δεκεμβρίου 1997 (ΕΕ 1998, L 10, σ. 22).

1, με σκοπό την ενημέρωση των εν λόγω εργαζομένων και τη διαβούλευση με αυτούς υπό τις προϋποθέσεις, κατά τον τρόπο και με τα αποτελέσματα που προβλέπει η παρούσα οδηγία.

[...]

4. Εκτός από την περίπτωση που οι συμφωνίες που αναφέρονται στο άρθρο 6 προβλέπουν ευρύτερο πεδίο εφαρμογής, οι εξουσίες και οι αρμοδιότητες των ευρωπαϊκών επιτροπών επιχείρησης και η εμβέλεια των διαδικασιών για την ενημέρωση των εργαζομένων και τη διαβούλευση μ' αυτούς, οι οποίες θεσπίζονται για την υλοποίηση του στόχου της παραγράφου 1, αφορούν, για τις επιχειρήσεις κοινοτικής κλίμακας, όλες τις εγκαταστάσεις που βρίσκονται στα κράτη μέλη και, για τους ομίλους επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας, όλες τις επιχειρήσεις μέλη του ομίλου που βρίσκονται στα κράτη μέλη.

[...]»

3. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας ορίζει τα ακόλουθα:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, νοούνται ως:

α) "επιχείρηση κοινοτικής κλίμακας", κάθε επιχείρηση που απασχολεί τουλάχιστον 1 000 εργαζομένους στα κράτη μέλη και τουλάχιστον 150 εργαζόμενους σε καθένα από δύο τουλάχιστον διαφορετικά κράτη μέλη·

β) "όμιλος επιχειρήσεων", κάθε όμιλος που περιλαμβάνει ελέγχουσα και ελεγχόμενες επιχειρήσεις·

γ) "κοινοτικής κλίμακας όμιλος επιχειρήσεων", κάθε όμιλος επιχειρήσεων που πληροί τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

— απασχολεί τουλάχιστον 1 000 εργαζόμενους στα κράτη μέλη,

— έχει τουλάχιστον δύο επιχειρήσεις μέλη του ομίλου σε διαφορετικά κράτη μέλη και

— τουλάχιστον μία επιχείρηση μέλος του ομίλου απασχολεί τουλάχιστον 150 εργαζόμενους σε ένα κράτος μέλος και τουλάχιστον μία άλλη επιχείρηση μέλος του ομίλου απα-

σχολεί τουλάχιστον 150 εργαζόμενους σε κάποιο άλλο κράτος μέλος·

[...]

ε) "κεντρική διεύθυνση", η κεντρική διεύθυνση της επιχείρησης κοινοτικής κλίμακας ή, για τους ομίλους επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας, της ελέγχουσας επιχείρησης.

[...]»

4. Το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας ορίζει τα εξής:

«Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως "ελέγχουσα επιχείρηση" νοείται η επιχείρηση η οποία μπορεί να ασκεί δεσπόζουσα επιρροή σε μια άλλη επιχείρηση ("ελεγχόμενη επιχείρηση"), για παράδειγμα λόγω δικαιωμάτων κυριότητας, χρηματοδοτικής συμμετοχής ή κανόνων που τη διέπουν.»

5. Το άρθρο 4 της οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«1. Η κεντρική διεύθυνση είναι υπεύθυνη για τη δημιουργία των προϋποθέσεων και των μέσων που είναι αναγκαία για τη σύσταση της ευρωπαϊκής [επιτροπής] επιχείρησης ή μιας διαδικασίας για την ενημέρωση και τη διαβούλευση, που προβλέπονται στο άρθρο 1, παράγραφος 2, στην επιχείρηση κοινοτικής κλίμακας και τον κοινοτικής κλίμακας όμιλο επιχειρήσεων.

2. Όταν η κεντρική διεύθυνση δεν βρίσκεται σε κράτος μέλος, την ευθύνη που αναφέρεται στην παράγραφο 1 έχει ο εκπρόσωπος της κεντρικής διεύθυνσης σε κράτος μέλος, ο οποίος θα πρέπει, ενδεχομένως, να διορίζεται.

Εάν δεν υπάρχει τέτοιος εκπρόσωπος, την ευθύνη που αναφέρεται στην παράγραφο 1 έχει η διεύθυνση της εγκατάστασης ή της επιχείρησης του ομίλου η οποία απασχολεί το μεγαλύτερο αριθμό εργαζομένων σε κράτος μέλος.

3. Για τους σκοπούς της παρούσας οδηγίας, ως κεντρική διεύθυνση θεωρείται ο εκπρόσωπος ή οι εκπρόσωποι [ή], αν δεν υπάρχουν, η διεύθυνση που αναφέρεται στην παράγραφο 2, δεύτερο εδάφιο.»

6. Το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Για την υλοποίηση του στόχου που αναφέρεται στο άρθρο 1, παράγραφος 1, η κεντρική διεύθυνση αρχίζει τις διαπραγματεύσεις για τη σύσταση ευρωπαϊκής επιτροπής επιχείρησης ή την καθιέρωση διαδικασίας για την ενημέρωση και τη διαβούλευση, με δική της πρωτοβουλία ή ύστερα από γραπτή αίτηση τουλάχιστον 100 εργαζομένων ή των εκπροσώπων τους, οι οποίοι υπάγονται τουλάχιστον σε δύο επιχειρήσεις ή εγκαταστάσεις που βρίσκονται σε δύο τουλάχιστον διαφορετικά κράτη μέλη.»

7. Το άρθρο 6, παράγραφος 1, της οδηγίας προβλέπει τα εξής:

«Η κεντρική διεύθυνση και η ειδική διαπραγματευτική ομάδα πρέπει να διαπραγματεύονται με πνεύμα συνεργασίας με σκοπό την επίτευξη συμφωνίας σχετικά με τις λεπτομέρειες της υλοποίησης της ενημέρωσης των εργαζομένων και της διαβούλευσης με αυτούς που προβλέπονται στο άρθρο 1, παράγραφος 1.»

8. Το άρθρο 11 της οδηγίας ορίζει τα εξής:

«1. Κάθε κράτος μέλος μεριμνά ώστε η διεύθυνση των εγκαταστάσεων μιας επιχείρησης κοινοτικής κλίμακας και η διεύθυνση των επιχειρήσεων μελών του ομίλου επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας, οι οποίες βρίσκονται στο έδαφός του, καθώς και οι εκπρόσωποι των εργαζομένων τους ή, κατά περίπτωση, οι εργαζόμενοί τους, να τηρούν τις υποχρεώσεις που προβλέπει η παρούσα οδηγία, αδιακρίτως του αν η κεντρική διεύθυνση βρίσκεται στο έδαφός του ή όχι.

2. Τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι πληροφορίες οι ζητούμενες από τα μέρη τα οποία αφορά η εφαρμογή της παρούσας οδηγίας, σχετικά με τον αριθμό εργαζομένων που αναφέρεται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχεία α' και γ', παρέχονται από τις επιχειρήσεις.

3. Τα κράτη μέλη προβλέπουν κατάλληλα μέτρα σε περίπτωση που δεν τηρείται η παρούσα οδηγία [και] –ιδίως– μεριμνούν ώστε να υπάρχουν κατάλληλες διοικητικές ή δικαστικές διαδικασίες οι οποίες να επιτρέπουν να επιτυγχάνεται η εκπλήρωση των υποχρεώσεων που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία.

[...]»

9. Τέλος, κατά το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας:

«Τα κράτη μέλη θεσπίζουν τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία το αργότερο

στις 22 Σεπτεμβρίου 1996 ή εξασφαλίζουν, το αργότερο μέχρι την ημερομηνία αυτή, ότι οι κοινωνικοί εταίροι λαμβάνουν τα αναγκαία μέτρα, κατόπιν συμφωνίας, ενώ τα κράτη μέλη οφείλουν να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι ανά πάσα στιγμή σε θέση να εγγυηθούν τα αποτελέσματα που επιβάλλει η παρούσα οδηγία. Τα κράτη μέλη ενημερώνουν αμέσως την Επιτροπή σχετικά.»

Β — *Η γερμανική νομοθεσία*

10. Η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας μετέφερε στο εσωτερικό δίκαιο την οδηγία με τον Gesetz über europäische Betriebsräte, της 28ης Οκτωβρίου 1996 (νόμο περί των ευρωπαϊκών επιτροπών επιχειρήσεως, στο εξής: EBRG) [3].

11. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, του EBRG ορίζει ότι ο νόμος αυτός εφαρμόζεται στις επιχειρήσεις κοινοτικής κλίμακας που έχουν την έδρα τους στο γερμανικό έδαφος, καθώς και στους ομίλους επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας, εφόσον η επιχείρηση που ασκεί τον έλεγχο του ομίλου έχει την έδρα της στο γερμανικό έδαφος. Εντούτοις, κατά το άρθρο 2, παράγραφος 2, ο εν λόγω νόμος εφαρμόζεται ακόμη και όταν η κεντρική διεύθυνση δεν βρίσκεται στο γερμανικό έδαφος, όσον αφορά, μεταξύ άλλων, τις διατάξεις για τον υπολογισμό του αριθμού των εργαζομένων που απασχολούνται στο γερμανικό έδαφος (άρθρο 4 του EBRG), την άσκηση του δικαιώματος ενημερώσεως (άρθρο 5, παράγραφος 2, του EBRG), τον προσδιορισμό της επιχειρήσεως που ασκεί τον έλεγχο (άρθρο 6 του EBRG) και την έκθεση για τα όργανα εκπροσωπήσεως των εργαζομένων στην Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας (άρθρο 35, παράγραφος 2, του EBRG).

12. Το άρθρο 5 του EBRG ορίζει τα εξής:

«1. Η κεντρική διεύθυνση πρέπει να διαβιβάζει στους εκπροσώπους των εργαζομένων, κατόπιν αιτήσεώς τους, τα πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τον μέσο αριθμό εργαζομένων και την κατανομή τους εντός των κρατών μελών, τις επιχειρήσεις και τις εγκαταστάσεις, καθώς και τη διάρθρωση της εταιρίας ή του ομίλου εταιριών.

2. Μια επιτροπή επιχειρήσεως ή μια κεντρική επιτροπή επιχειρήσεως μπορεί να προβάλει το δικαίωμα που παρέχει η παράγραφος 1 ανωτέρω έναντι της τοπικής διευθύνσεως της εγκαταστάσεως ή της επιχειρήσεως· η διεύθυνση αυτή οφείλει να λάβει από την κεντρική διεύθυνση τα στοιχεία και τα έγγραφα που είναι αναγκαία για να παράσχει τις αιτούμενες πληροφορίες.» [4]

3 — BGBl. 1996 I, σ. 1548.

4 — Μη επίσημη μετάφραση.

II — Τα πραγματικά περιστατικά, η διαδικασία ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου και τα προδικαστικά ερωτήματα

13. Στην υπόθεση που εκκρεμεί ενώπιον του Arbeitgericht Bielefeld διάδικοι είναι η γερμανική εταιρία ADS Anker GmbH (στο εξής: ADS Anker) και η επιτροπή επιχειρήσεως της εταιρίας αυτής (στο εξής: επιτροπή επιχειρήσεως).

14. Όπως προκύπτει από τη διάταξη περί παραπομπής, η ADS Anker ανήκει σε όμιλο επιχειρήσεων ευρωπαϊκής κλίμακας, από τις οποίες η σημαντικότερη βρίσκεται στην Ελβετία. Από τη διάταξη περί παραπομπής προκύπτει επίσης ότι η ADS Anker ελέγχεται από την Anker BV, η οποία είναι εγκατεστημένη στις Κάτω Χώρες και κατέχει μερίδια συμμετοχής σε άλλες επιχειρήσεις του ομίλου Anker, που είναι εγκατεστημένες σε διάφορα κράτη μέλη. Από τις επιχειρήσεις του ομίλου Anker η επιχείρηση με τον μεγαλύτερο αριθμό μισθωτών σε ένα κράτος μέλος είναι η βρετανική επιχείρηση RIVA.

15. Στον εν λόγω όμιλο δεν έχουν προβλεφθεί ούτε ευρωπαϊκή επιτροπή επιχειρήσεως ούτε καμία διαδικασία για την ενημέρωση των εργαζομένων και τη διαβούλευση μ' αυτούς, σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 2, της οδηγίας. Ενόψει της καταστάσεως αυτής η επιτροπή επιχειρήσεως ζήτησε από την ADS Anker, κατά το άρθρο 5, παράγραφος 1, του EBRG, να της γνωστοποιήσει τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, του EBRG, καθώς και τις ονομασίες των οργάνων εκπροσωπήσεως των εργαζομένων και τα ονόματα των εκπροσώπων τους, οι οποίοι θα μπορούσαν να συμμετάσχουν, εξ ονόματος των εργαζομένων των επιχειρήσεων ή των επιχειρήσεων που εξαρτώνται από αυτές, στη σύσταση ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως. Κατόπιν της αρνήσεως της ADS Anker, η επιτροπή επιχειρήσεως προσέφυγε στο αιτούν δικαστήριο για να επιτύχει την ικανοποίηση του αιτήματός της.

16. Η ADS Anker προβάλλει τον αμυντικό ισχυρισμό ότι δεν είναι σε θέση να εκπληρώσει την υποχρέωση να συλλέξει τα πληροφοριακά στοιχεία που της ζητούνται βάσει του άρθρου 5, παράγραφος 2, του EBRG, διότι τόσο η μητρική εταιρία του ομίλου, που εδρεύει στην Ελβετία, όσο και η ολλανδική εταιρία Anker BV αρνούνται να της παράσχουν τα σχετικά στοιχεία. Η ADS Anker ισχυρίζεται επίσης ότι, βάσει της γερμανικής νομοθεσίας, δεν μπορεί να συλλέξει στοιχεία από τις επιχειρήσεις που βρίσκονται εκτός Γερμανίας.

17. Το αιτούν δικαστήριο φρονεί πάντως ότι το επιχείρημα της ADS Anker θα έπρεπε να απορριφθεί ως αβάσιμο, αν γινόταν δεκτό ότι από την οδηγία, και συγκεκριμένα από τα άρθρα της 4, παράγραφος 1, και 5, παράγραφος 1, καθώς και από τις εθνικές διατάξεις για τη μεταφορά της στο εσωτερικό δίκαιο, συνάγεται ότι η κεντρική διεύθυνση που εδρεύει σε άλλο κράτος μέλος είναι υποχρεωμένη να παράσχει στην ADS Anker τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, του EBRG.

18. Αν η ερμηνεία αυτή είναι ορθή και συνεπώς πρέπει να γίνει δεκτή η ύπαρξη τέτοιας υποχρεώσεως, θα πρέπει, καταλήγει το αιτούν δικαστήριο, να εξεταστεί κατά πόσον η κεντρική διεύθυνση έχει, βάσει των

ίδιων αυτών διατάξεων, την υποχρέωση να παράσχει στην ADS Anker όχι μόνο τα στοιχεία που προβλέπονται στο άρθρο 5, παράγραφος 1, του EBRG, αλλά και τα πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τις ονομασίες των οργάνων εκπροσωπήσεως των εργαζομένων και με τα ονόματα των εκπροσώπων τους, οι οποίοι θα μπορούσαν να συμμετάσχουν, εξ ονόματος των εργαζομένων των επιχειρήσεων ή των επιχειρήσεων που εξαρτώνται από αυτές, στη σύσταση ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως.

19. Για να διασαφηνίσει τα ανωτέρω ζητήματα, το Arbeitsgericht Bielefeld ανέστειλε τη διαδικασία και υπέβαλε στο Δικαστήριο τα ακόλουθα προδικαστικά ερωτήματα:

«1) Υποχρεούται, κατά την οδηγία 94/45/ΕΚ του Συμβουλίου, για τη θέσπιση μιας ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως ή μιας διαδικασίας σε επιχειρήσεις και ομίλους επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας με σκοπό να ενημερώνονται οι εργαζόμενοι και να ζητείται η γνώμη τους, και ιδίως κατά τα άρθρα 4 και 11 της οδηγίας, μια επιχείρηση με έδρα το Ηνωμένο Βασίλειο της Μεγάλης Βρετανίας, η οποία κατά το άρθρο 4, παράγραφος 2, δεύτερο εδάφιο, και παράγραφος 3, της οδηγίας θεωρείται ως η κεντρική διεύθυνση, ή μια επιχείρηση με έδρα το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, η οποία κατά το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο ε', και το άρθρο 3, παράγραφος 1, της οδηγίας θεωρείται ως η κεντρική διεύθυνση της ελέγχουσας επιχειρήσεως, να πληροφορήσει άλλη επιχείρηση, με έδρα την Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας, η οποία ανήκει στον ίδιο όμιλο επιχειρήσεων, περί των επιχειρήσεων και εγκαταστάσεων που ανήκουν στον εν λόγω όμιλο, περί της νομικής μορφής τους και των συνθηκών της εκπροσωπήσεως του προσωπικού και περί του μέσου συνολικού αριθμού των εργαζομένων καθώς και της κατανομής τους ανά κράτος μέλος και επιχείρηση;

2) Στην περίπτωση που το Δικαστήριο απαντήσει καταφατικά στο πρώτο ερώτημα: Περιλαμβάνει η υποχρέωση παροχής πληροφοριακών στοιχείων τις ονομασίες των οργάνων εκπροσωπήσεως των εργαζομένων και τα ονόματα των εκπροσώπων τους οι οποίοι συμμετέχουν, εξ ονόματος των εργαζομένων των επιχειρήσεων ή των επιχειρήσεων που εξαρτώνται από αυτές, στη σύσταση ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως;»

III — Η διαδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου

20. Κατά την έγγραφη διαδικασία κατέθεσαν παρατηρήσεις στο Δικαστήριο η επιτροπή επιχειρήσεως, η ADS Anker, η Ομοσπονδιακή Δημοκρατία της Γερμανίας και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων. Η επιτροπή επιχειρήσεως, η ADS Anker και η Επιτροπή μετέσχαν επίσης στην επ' ακροατηρίου συζήτηση της 5ης Δεκεμβρίου 2002.

IV — Νομική ανάλυση

Α — *Επί του πρώτου προδικαστικού ερωτήματος*

21. Με το πρώτο ερώτημα, το αιτούν δικαστήριο ερωτά κατ' ουσία το Δικαστήριο αν, βάσει των άρθρων 4 και 11 της οδηγίας, τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να επιβάλλουν στις εγκατεστημένες στο έδαφός τους επιχειρήσεις οι οποίες συνιστούν την κεντρική διεύθυνση ομίλου επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας, υπό την έννοια της οδηγίας, την υποχρέωση να παρέχουν στις επιχειρήσεις του ομίλου που είναι εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη τα πληροφοριακά στοιχεία που έχουν ζητήσει από τις τελευταίες αυτές επιχειρήσεις τα όργανα εσωτερικής εκπροσωπήσεως των εργαζομένων, εφόσον οι εν λόγω επιχειρήσεις δεν διαθέτουν τα στοιχεία αυτά, τα οποία όμως είναι αναγκαία για την έναρξη διαπραγματεύσεων για τη σύσταση μιας ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως ή μιας διαδικασίας με σκοπό να ενημερώνονται οι εργαζόμενοι και να ζητείται η γνώμη τους.

22. Πριν δοθεί απάντηση στο πρώτο ερώτημα, είναι σκόπιμο να τονιστεί ότι ούτε το αιτούν δικαστήριο ούτε οι διάδικοι της κύριας δίκης αμφισβητούν την υποχρέωση των κρατών μελών να επιβάλλουν στην κεντρική διεύθυνση, υπό την έννοια του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας, την υποχρέωση ενημερώσεως των εργαζομένων που προτίθενται να αρχίσουν διαπραγματεύσεις για τη σύσταση μιας ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως. Άλλωστε, την άποψη αυτή θεμελίωσα διά μακρών με τις προτάσεις που ανέπτυξα στην υπόθεση C-440/00, Kühne & Nagel [5].

23. Ούτε άλλωστε υπάρχει καμία αμφιβολία, ιδιαίτερα μετά την απόφαση Bofrost*, ως προς την υποχρέωση κάθε επιχειρήσεως που ανήκει σε όμιλο επιχειρήσεων να παρέχει, κατά το άρθρο 11, παράγραφος 2, της οδηγίας, στους εργαζομένους της «[...] τα πληροφοριακά στοιχεία που είναι αναγκαία για να μπορούν να εκτιμούν αν έχουν ή όχι το δικαίωμα να απαιτήσουν την έναρξη διαπραγματεύσεων, καθώς και, ενδεχομένως, να διατυπώσουν ορθώς την προς τούτο αίτηση» [6]. Με την εν λόγω απόφαση το Δικαστήριο κατέστησε οριστικά σαφές ότι το περιεχόμενο των υποχρεώσεων που απορρέουν από την οδηγία «δεν μπορεί να περιορίζεται, όσον αφορά τους εργοδότες, σε μόνη την κεντρική διεύθυνση» [7].

24. Αυτό που όμως είναι αμφίβολο εδώ είναι αν στην τριγωνική σχέση κεντρική διεύθυνση-επιχειρήσεις-εργαζόμενοι, όπου δεν αμφισβητείται ότι υπάρχει ροή πληροφοριών από την κεντρική διεύθυνση προς τους εργαζόμενους και από τις επιχειρήσεις προς τους εργαζόμενους, η ροή αυτή πρέπει να υπάρχει και στο τρίτο σκέλος, δηλαδή από την κεντρική διεύθυνση προς τις επιχειρήσεις. Με άλλα λόγια, ερωτάται αν η υποχρέωση ενημερώσεως υφίσταται όχι μόνο

5 — Προτάσεις της 11ης Ιουλίου 2002 στην υπόθεση C-62/99 (απόφαση της 13ης Ιανουαρίου 2004, Συλλογή 2004, σ. I-787, I-790).

6 — Απόφαση της 29ης Μαρτίου 2001, C-62/99, Bofrost* (Συλλογή 2001, σ. I-2579, σκέψη 38).

7 — Βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Bofrost*, σκέψη 31.

καθέτως, αλλά και οριζοντίως, και αν επομένως η υποχρέωση αυτή βαρύνει επίσης, βάσει της οδηγίας, την κεντρική διεύθυνση έναντι των λοιπών επιχειρήσεων του ομίλου, και συγκεκριμένα όταν τα όργανα εσωτερικής εκπροσωπήσεως των εργαζομένων έχουν ζητήσει από τις επιχειρήσεις αυτές στοιχεία που είναι αναγκαία για την έναρξη των διαπραγματεύσεων για τη σύσταση ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως και τα οποία δεν διαθέτουν οι εν λόγω επιχειρήσεις.

25. Κατά την ADS Anker, στο ερώτημα αυτό πρέπει να δοθεί αρνητική απάντηση. Κατά την άποψή της δηλαδή, από το γράμμα της οδηγίας δεν προκύπτει καμία υποχρέωση της κεντρικής διευθύνσεως να ενημερώνει τις άλλες επιχειρήσεις του ομίλου. Κατά συνέπεια, η κεντρική διεύθυνση έχει την υποχρέωση να παρέχει τα πληροφοριακά στοιχεία που είναι αναγκαία για την έναρξη των διαπραγματεύσεων για τη σύσταση ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως μόνο όταν τα στοιχεία αυτά της ζητούνται απευθείας από τους εργαζόμενους. Το συμπέρασμα αυτό είναι ορθό, συνεχίζει η ADS Anker, για τον λόγο ότι, αφού οι εργαζόμενοι είναι αυτοί που ζητούν τα στοιχεία, αυτοί οφείλουν να κινητοποιηθούν για να τα ζητήσουν από την κεντρική διεύθυνση. Αν επιβαλλόταν στην επιχείρηση η υποχρέωση να συλλέγει τα στοιχεία, τα οποία της ζητούν οι μισθωτοί της, ασκώντας αγωγή κατά της κεντρικής διευθύνσεως, οι σχέσεις των επιχειρήσεων εντός του ομίλου θα επηρεάζονταν αρνητικά. Επιπλέον, αν η αγωγή αυτή απορριπτόταν, οι εργαζόμενοι δεν θα είχαν άλλα μέσα να λάβουν τα στοιχεία που ζητούν.

26. Η επιτροπή επιχειρήσεως, η Γερμανική Κυβέρνηση και η Επιτροπή προτείνουν όμως, για τους λόγους που θα εκθέσω στη συνέχεια, την αντίθετη λύση.

27. Θα ήθελα ευθύς εξαρχής να παρατηρήσω ότι δεν θεωρώ πειστική την επιχειρηματολογία που ανέπτυξε η ADS Anker υπέρ της απόψεώς της. Συγκεκριμένα, η επιχειρηματολογία αυτή στηρίζεται σε λόγους σκοπιμότητας μάλλον παρά στην ερμηνεία των διατάξεων της οδηγίας. Αντίθετα, θεωρώ πειστικότερα τα στηριζόμενα σε λογική, συστηματική και γραμματική ερμηνεία επιχειρήματα που διατυπώθηκαν προς στήριξη της άλλης απόψεως, την οποία θα προσπαθήσω να εκθέσω κατωτέρω.

28. Θα ήθελα καταρχάς να υπενθυμίσω ότι, όπως εξέθεσα με τις προαναφερθείσες προτάσεις μου στην υπόθεση Kühne & Nagel, «το όλο σύστημα της οδηγίας βασίζεται στον ρόλο της κεντρικής διεύθυνσης της επιχειρήσεως ή του ομίλου επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας, στην οποία το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας αναθέτει την πρωταρχική ευθύνη για την επιδίωξη του σκοπού που διακηρύσσει, αναγορεύοντάς την σε πραγματικό κέντρο αποφάσεων της

επιχειρήσεως ή του ομίλου» [8]. Η ευθύνη αυτή περιλαμβάνει «την υποχρέωση ανταποκρίσεως, με όλα τα διαθέσιμα μέσα, σε οποιαδήποτε απαίτηση που προκύπτει από τη σύσταση ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως ή από την καθιέρωση διαδικασίας ενημέρωσης και διαβούλευσης των εργαζομένων κατά την έννοια της οδηγίας, υπό τη μοναδική προϋπόθεση ότι η δράση που υποχρεούται να αναλάβει η κεντρική διεύθυνση είναι πράγματι *αναγκαία* για τον σκοπό αυτό» [9]. Κατά συνέπεια, η κεντρική διεύθυνση «έχει την υποχρέωση να δημιουργήσει όλες τις προϋποθέσεις και να διαθέσει όλα τα υλικά μέσα και την τεχνική υποστήριξη που απαιτούνται για να μπορέσουν να διεξαχθούν υπό κατάλληλες συνθήκες οι διαπραγματεύσεις με τους εκπροσώπους του προσωπικού» [10].

29. Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η υποχρέωση αυτή συνεπάγεται επίσης τη διαβίβαση στους εργαζόμενους όλων των στοιχείων που είναι αναγκαία για την άσκηση του δικαιώματος που τους παρέχει το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας, δηλαδή του δικαιώματος να αξιώνουν την έναρξη των διαπραγματεύσεων για τη σύσταση ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως. Αν γινόταν όμως δεκτό ότι η υποχρέωση αυτή ισχύει μόνο όταν οι εργαζόμενοι ζητούν τα στοιχεία απευθείας από την κεντρική διεύθυνση και όχι όταν η αίτηση προέρχεται από άλλες επιχειρήσεις του ομίλου, θα περιοριζόταν αδικαιολόγητα και παράλογα το πεδίο του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας και θα μειωνόταν η ευθύνη την οποία η εν λόγω οδηγία χαρακτηρίζει, όπως ανέφερα ήδη, ως πρωταρχική και γενική.

30. Εφόσον δηλαδή η εν λόγω διάταξη αναθέτει στην κεντρική διεύθυνση, όπως ορθά τόνισε η Επιτροπή, την ευθύνη της δημιουργίας των προϋποθέσεων που είναι αναγκαίες για να υπάρχει δυνατότητα συστάσεως ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως –θα ήθελα μάλιστα να προσθέσω ότι της αναθέτει την ευθύνη αυτή επειδή η κεντρική αυτή διεύθυνση εκφράζει ολόκληρο τον όμιλο– η εν λόγω ευθύνη συνίσταται όχι μόνο στην υποχρέωση απευθείας παροχής στα όργανα εκπροσωπήσεως των εργαζομένων των σχετικών στοιχείων, αλλά και στην υποχρέωση παροχής των στοιχείων αυτών στις άλλες επιχειρήσεις του ομίλου, στις οποίες έχουν υποβάλει σχετικό αίτημα οι μισθωτοί τους.

31. Με άλλα λόγια, όταν τα όργανα εσωτερικής εκπροσωπήσεως των εργαζομένων μιας επιχειρήσεως ζητούν από την επιχείρηση αυτή ορισμένα πληροφοριακά στοιχεία, προκειμένου να ασκήσουν τα δικαιώματα που τους παρέχει η οδηγία, και η επιχείρηση δεν διαθέτει τα στοιχεία αυτά, συντρέχουν οι προϋποθέσεις εφαρμογής του άρθρου 4, παράγραφος 1, της οδηγίας, και συγκεκριμένα οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι επιχειρήσεις του ομίλου έχουν δικαίωμα να ζητούν τα στοιχεία από την κεντρική διεύθυνση, η οποία έχει την υποχρέωση να τα παράσχει, ώστε να δημιουργηθούν, σύμφωνα ακριβώς με τον σκοπό της εν λόγω διατάξεως, οι προϋποθέσεις για τη σύσταση της επιτροπής επιχειρήσεως.

32. Επαναλαμβάνω ότι, αν γινόταν δεκτή η αντίθετη λύση, θα περιοριζόταν πολύ το περιεχόμενο της υποχρεώσεως που επιβάλλει η εν λόγω διάταξη στην κεντρική διεύθυνση και θα παραβιαζόταν, όπως επι-

8 — Βλ. το σημείο 29 των προαναφερθεισών προτάσεών μου στην υπόθεση Kühne & Nagel.

9 — Όπ.π.

10 — Βλ. το σημείο 30 των προαναφερθεισών προτάσεών μου στην υπόθεση Kühne & Nagel.

σήμαναν η Γερμανική Κυβέρνηση και η επιτροπή επιχειρήσεως, η αρχή της πρακτικής αποτελεσματικότητας της οδηγίας, η οποία επιβάλλει ορισμένες υποχρεώσεις που αποσκοπούν στη διευκόλυνση και όχι στην παρεμπόδιση της συστάσεως ευρωπαϊκών επιτροπών επιχειρήσεων.

33. Αν δηλαδή γινόταν δεκτή η άποψη με την οποία διαφωνώ εν προκειμένω, οι εργαζόμενοι, αντί να ενθαρρύνονται να ασκούν τα δικαιώματα που τους παρέχει η οδηγία, θα παρεμποδίζονταν, αφού θα τους επιβάλλονταν συναφώς, χωρίς κανένα αντικειμενικό δικαιολογητικό λόγο, επαχθείς και χρονοβόρες υποχρεώσεις, πράγμα που θα ματαίωνε, κατά παράβαση της προαναφερθείσας αρχής της πρακτικής αποτελεσματικότητας, την επίτευξη του σκοπού που όμως επιδιώκει ρητά η οδηγία. Αρκεί προς τούτο να ληφθούν υπόψη, όπως ορθά επισήμανε η επιτροπή επιχειρήσεως, οι δυσχέρειες που θα αντιμετώπιζαν οι εργαζόμενοι για να λάβουν από την κεντρική διεύθυνση τα στοιχεία που θα ήταν αναγκαία για να ζητήσουν την έναρξη των διαπραγματεύσεων, αν η κεντρική αυτή διεύθυνση βρισκόταν σε άλλο κράτος μέλος και όχι σε αυτό στο οποίο βρίσκονται οι εργαζόμενοι.

34. Αυτά, εν ολίγοις, όσον αφορά την κεντρική διεύθυνση και τις υποχρεώσεις της. Υπέρ όμως της λύσης που προτείνω συνηγορεί και ένα επιχείρημα που αφορά τις κατ' ιδίαν επιχειρήσεις του ομίλου. Όπως δηλαδή τόνισε ορθά η Γερμανική Κυβέρνηση, αφού με την απόφαση Bofrost* έγινε δεκτό ότι καθεμία από τις επιχειρήσεις αυτές έχει, βάσει της οδηγίας, την υποχρέωση να παρέχει στα εσωτερικά όργανα εκπροσωπήσεως των εργαζομένων της τα πληροφοριακά στοιχεία «που είναι απαραίτητα για την έναρξη των διαπραγματεύσεων για τη σύσταση ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως ή διαδικασίας διεθνικής ενημερώσεως των εργαζομένων και διαβουλεύσεως με αυτούς» [11], πρέπει κατ' ανάγκη να αναγνωριστεί επίσης το δικαίωμα των επιχειρήσεων αυτών να ζητούν και να λαμβάνουν τα στοιχεία αυτά από την κεντρική διεύθυνση.

35. Παρά τα ανωτέρω, δεν κρύβω ότι θα μπορούσαν να ανακύψουν δυσκολίες σχετικά με τη δυνατότητα επιβολής της τηρήσεως της επίμαχης υποχρεώσεως, όταν η κεντρική διεύθυνση είναι εγκατεστημένη σε άλλο κράτος μέλος από ό,τι οι κατ' ιδίαν επιχειρήσεις (αλλά ακόμη και όταν είναι εγκατεστημένη στο ίδιο κράτος μέλος). Θα ήθελα όμως να υπενθυμίσω συναφώς ότι, κατά το άρθρο 14, παράγραφος 1, της οδηγίας, τα κράτη μέλη οφείλουν όχι μόνο να «θεσπίσουν τις αναγκαίες νομοθετικές, κανονιστικές και διοικητικές διατάξεις προκειμένου να συμμορφωθούν προς την παρούσα οδηγία», αλλά και «να λάβουν όλα τα αναγκαία μέτρα ώστε να είναι ανά πάσα στιγμή σε θέση να εγγυηθούν τα *αποτελέσματα* που επιβάλλει η παρούσα οδηγία» [12]. Εξάλλου, κατά το άρθρο 11, παράγραφος 3, τα κράτη μέλη πρέπει να «μεριμνούν ώστε να υπάρχουν κατάλληλες διοικητικές ή δικαστικές διαδικασίες οι οποίες να επιτρέπουν να επιτυγχάνεται η εκπλήρωση των υποχρεώσεων που προβλέπονται στην παρούσα οδηγία».

11 — Βλ. προπαρατεθείσα απόφαση Bofrost*, σκέψη 39.

12 — Η υπογράμμιση δική μου.

36. Οι εν λόγω διατάξεις επιβάλλουν στα κράτη μέλη σαφέστατη και τελείως συγκεκριμένη υποχρέωση επιτεύξεως ορισμένου αποτελέσματος, η οποία μάλιστα βαίνει, κατά κάποιο τρόπο, πέραν των γενικών υποχρεώσεων μεταφοράς στο εθνικό δίκαιο τις οποίες προβλέπουν συνήθως οι κοινοτικές οδηγίες. Συνέπεια τούτου είναι ότι τα κράτη μέλη έχουν την υποχρέωση να προβλέψουν όλα τα αναγκαία μέσα για τη διασφάλιση της πλήρους εκπληρώσεως των υποχρεώσεων που απορρέουν από το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας και ότι, έστω και αν δεν υπάρχουν ρητές προς τούτο διατάξεις, οι εθνικές διατάξεις για τη μεταφορά της οδηγίας ή ενδεχομένως ολόκληρη η νομοθεσία πρέπει να ερμηνεύονται σύμφωνα με τη σαφή βούληση του κοινοτικού νομοθέτη.

37. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, φρονώ επομένως ότι στο πρώτο ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι τα άρθρα 4 και 14 της οδηγίας έχουν την έννοια ότι τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να επιβάλλουν στις εγκατεστημένες στο έδαφός τους επιχειρήσεις οι οποίες συνιστούν την κεντρική διεύθυνση ομίλου επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας, υπό την έννοια της οδηγίας, την υποχρέωση να παρέχουν στις επιχειρήσεις του ομίλου που είναι εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη τα πληροφοριακά στοιχεία που έχουν ζητήσει από τις τελευταίες αυτές επιχειρήσεις τα όργανα εσωτερικής εκπροσωπήσεως των εργαζομένων, εφόσον οι εν λόγω επιχειρήσεις δεν διαθέτουν τα στοιχεία αυτά, τα οποία όμως είναι αναγκαία για τη σύσταση μιας ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως ή μιας διαδικασίας με σκοπό να ενημερώνονται οι εργαζόμενοι και να ζητείται η γνώμη τους.

Β — Επί του δεύτερου προδικαστικού ερωτήματος

38. Με το δεύτερο ερώτημα το αιτούν δικαστήριο ζητεί από το Δικαστήριο να διασαφηνίσει το περιεχόμενο της υποχρεώσεως πληροφορήσεως που υπέχει ενδεχομένως η κεντρική διεύθυνση έναντι των άλλων επιχειρήσεων του ομίλου. Το ερώτημα αυτό είναι στην ουσία ταυτόσημο, τηρουμένων των αναλογιών, με το δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση Kühne & Nagel.

39. Συναφώς η επιτροπή επιχειρήσεως τονίζει ότι σκοπός του δικαιώματος πληροφορήσεως που προβλέπει το άρθρο 5 του EBRG δεν είναι μόνο να δίδεται στους εργαζόμενους η δυνατότητα να γνωρίζουν αν συντρέχουν οι προϋποθέσεις για τη δημιουργία της ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως, αλλά και να τους παρέχονται όλα τα στοιχεία που είναι αναγκαία για την ενδεχόμενη σύστασή της. Δεδομένου ότι το άρθρο 5 της οδηγίας προβλέπει ότι η ευρωπαϊκή επιτροπή επιχειρήσεως μπορεί να συσταθεί ύστερα από αίτηση τουλάχιστον 100 εργαζομένων ή των εκπροσώπων τους, οι οποίοι υπάγονται σε δύο τουλάχιστον επιχειρήσεις ή εγκαταστάσεις που βρίσκονται σε δύο τουλάχιστον διαφορετικά κράτη μέλη, οι εργαζόμενοι της επιχειρήσεως ή εγκαταστάσεως που επιθυμούν να προωθήσουν τη σύσταση ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως πρέπει να γνωρίζουν τις ονομασίες των οργάνων εκπροσωπήσεως των εργαζομένων και τα ονόματα των εκπροσώπων τους στις άλλες επιχειρήσεις ή εγκαταστάσεις του ομίλου. Κατά συνέπεια, στο δεύτερο ερώτημα πρέπει να δοθεί καταφατική απάντηση.

40. Η Γερμανική Κυβέρνηση προτείνει επίσης να δοθεί καταφατική απάντηση στο ερώτημα αυτό, περιοριζόμενη να υπενθυμίσει τις παρατηρήσεις που ανέπτυξε σχετικά με το δεύτερο ερώτημα στην υπόθεση Kühne & Nagel.

41. Αντίθετα, η ADS Anker υποστηρίζει ότι στο ερώτημα αυτό πρέπει να δοθεί αρνητική απάντηση, και μάλιστα για δύο λόγους. Πρώτον, η αίτηση παροχής πληροφοριακών στοιχείων σχετικά με τις ονομασίες των οργάνων εκπροσωπήσεως των εργαζομένων και τα ονόματα των εκπροσώπων τους οι οποίοι μπορούν να συμμετάσχουν, εξ ονόματος των εργαζομένων των επιχειρήσεων ή των επιχειρήσεων που εξαρτώνται από αυτές, στη σύσταση ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως είναι πολύ αόριστη. Λόγω της αοριστίας αυτής, η κεντρική διεύθυνση θα αναγκαζόταν να εξακριβώσει ποια είναι τα στοιχεία που είναι αναγκαία για τη σύσταση της ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως, ενώ στην εξακρίβωση αυτή θα έπρεπε να προβαίνουν οι εργαζόμενοι που αναλαμβάνουν την πρωτοβουλία συστάσεως της εν λόγω επιτροπής. Δεύτερον, τα στοιχεία αυτά δεν είναι αναγκαία, κατά την ADS Anker, για την υποβολή της αιτήσεως που προβλέπει το άρθρο 5, παράγραφος 1, της οδηγίας και επομένως οι εργαζόμενοι δεν έχουν δικαίωμα να τα ζητούν.

42. Η Επιτροπή, παραπέμποντας στην απόφαση του Δικαστηρίου στην υπόθεση Bofrost*, υποστηρίζει ότι στο ερώτημα αυτό πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι οι επιχειρήσεις είναι υποχρεωμένες να παρέχουν στα όργανα εκπροσωπήσεως των εργαζομένων τους τα στοιχεία σχετικά με τις ονομασίες των οργάνων εκπροσωπήσεως των εργαζομένων και τα ονόματα των εκπροσώπων τους, οι οποίοι θα μπορούσαν να συμμετάσχουν, εξ ονόματος των εργαζομένων των επιχειρήσεων ή των επιχειρήσεων που εξαρτώνται από αυτές, στη σύσταση ευρωπαϊκής επιτρ☒πής επιχειρήσεως, εφόσον οι εν λόγω επιχειρήσεις διαθέτουν τα στοιχεία αυτά ή είναι σε θέση να τα συλλέξουν και εφόσον τα στοιχεία αυτά είναι αναγκαία, κατά το εθνικό δικαστήριο, για την έναρξη των διαπραγματεύσεων για τη σύσταση ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως.

43. Προσωπικά, δεν βλέπω να υπάρχει λόγος να μεταβάλω την άποψη που διατύπωσα με τις προτάσεις μου στην υπόθεση Kühne & Nagel, στις οποίες άλλωστε θα ήθελα να παραπέμψω [13]. Κατά τη γνώμη μου δηλαδή, στο παρόν ερώτημα πρέπει να δοθεί η απάντηση ότι η κεντρική διεύθυνση του ομίλου είναι υποχρεωμένη να παρέχει στις άλλες επιχειρήσεις του ομίλου, στις οποίες έχει υποβληθεί σχετικό αίτημα από τα όργανα εσωτερικής εκπροσωπήσεως των εργαζομένων, τα πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τις ονομασίες των οργάνων εκπροσωπήσεως των εργαζομένων και τα ονόματα των εκπροσώπων τους, οι οποίοι θα μπορούσαν να συμμετάσχουν, εξ ονόματος των εργαζομένων των επιχειρήσεων ή των επιχειρήσεων που εξαρτώνται από αυτές, στη σύσταση ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως, εφόσον τα στοιχεία αυτά είναι αναγκαία, κατά το εθνικό δικαστήριο, για τη σύσταση, εντός του ομίλου αυτού, ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως.

13 — Βλ. σημεία 41 έως 44 των προαναφερθεισών προτάσεών μου στην υπόθεση Kühne & Nagel.

V — Πρόταση

44. Κατόπιν των ανωτέρω σκέψεων, προτείνω συνεπώς στο Δικαστήριο να απαντήσει ως εξής στα ερωτήματα που του υπέβαλε το Arbeitsgericht Bielefeld με διάταξη της 24ης Ιουλίου 2001:

«1) Τα άρθρα 4 και 14 της οδηγίας 94/45/ΕΚ του Συμβουλίου, της 22ας Σεπτεμβρίου 1994, για τη θέσπιση μιας ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως ή μιας διαδικασίας σε επιχειρήσεις και ομίλους επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας με σκοπό να ενημερώνονται οι εργαζόμενοι και να ζητείται η γνώμη τους, έχουν την έννοια ότι τα κράτη μέλη είναι υποχρεωμένα να επιβάλλουν στις εγκατεστημένες στο έδαφός τους επιχειρήσεις οι οποίες συνιστούν την κεντρική διεύθυνση ομίλου επιχειρήσεων κοινοτικής κλίμακας, υπό την έννοια της οδηγίας, την υποχρέωση να παρέχουν στις επιχειρήσεις του ομίλου που είναι εγκατεστημένες σε άλλα κράτη μέλη τα πληροφοριακά στοιχεία που έχουν ζητήσει από τις τελευταίες αυτές επιχειρήσεις τα όργανα εσωτερικής εκπροσωπήσεως των εργαζομένων, εφόσον οι εν λόγω επιχειρήσεις δεν διαθέτουν τα στοιχεία αυτά, τα οποία όμως είναι αναγκαία για τη σύσταση μιας ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως ή μιας διαδικασίας με σκοπό να ενημερώνονται οι εργαζόμενοι και να ζητείται η γνώμη τους.

2) Η κεντρική διεύθυνση του ομίλου είναι υποχρεωμένη να παρέχει σε κάθε επιχείρηση του ομίλου, η οποία της υποβάλλει σχετική αίτηση κατόπιν του αιτήματος που έχουν υποβάλει στην ίδια τα όργανα εσωτερικής εκπροσωπήσεως των εργαζομένων, τα πληροφοριακά στοιχεία σχετικά με τις ονομασίες των οργάνων εκπροσωπήσεως των εργαζομένων και τα ονόματα των εκπροσώπων τους, οι οποίοι θα μπορούσαν να συμμετάσχουν, εξ ονόματος των εργαζομένων των επιχειρήσεων ή των επιχειρήσεων που εξαρτώνται από αυτές, στη σύσταση ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως, εφόσον τα στοιχεία αυτά είναι αναγκαία, κατά το εθνικό δικαστήριο, για τη σύσταση, εντός του ομίλου αυτού, ευρωπαϊκής επιτροπής επιχειρήσεως.»